

וְאֵין בְּרוּחוֹ רַמְיָהּ. אֵימַתִּי לֹא יַחֲשַׁב יְיָ לֹא עֵוֹן,
בְּזִמְנֵן דְּאֵין בְּרוּחוֹ רַמְיָהּ.

תָּא חַיִּי, מִשָּׁה אֲשַׁתְּלִים יַתִּיר מֵאַבְהֹן, בְּגִין דְּמַלְלִיל
עַמִּיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִדְּרַגָּא עֲלָאָה יַתִּיר
מִכְּלָהוּ, וּמִשָּׁה פְּנִימָאָה דְּבִי מְלָכָא עֲלָאָה הָוָה, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
וְגו', וְהָא אֲוֹקִימָנָא מְלִי.

לְכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.
(שמות ר') רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָאִי קָרָא אֲפִכָּא
הוּא, דְּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבָלוֹת מִצְרַיִם
בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבֹדְתֵם,
וּלְבַתֵּר וְנִאֲלַתִּי אֶתְכֶם, הָוָה לִיָּה לְמִימָר מַעֲיַקְרָא
וְנִאֲלַתִּי אֶתְכֶם, וּלְבַתֵּר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. אֵלָּא,
עֲקָרָא דְּכֻלָּא בְּקִדְמִיתָא, דְּבַעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבִשְׂרָא לֹזֵן בְּשִׁבְחָא דְּכֻלָּא בְּקִדְמִיתָא.

לשון הקודש

יעקב וְגו', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֵת הַדְּבָרִים.
לְכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פְּסוּק וְהוּא
הַפּוּד, שְׁפַתוֹב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת
סְבָלוֹת מִצְרַיִם בְּרַאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן
וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבֹדְתֵם, וְאַחַר כֵּן
וְנִאֲלַתִּי אֶתְכֶם. הִנֵּה לֹא לֹמַר מִתַּחֲלָה

אֵימַתִּי לֹא יַחֲשַׁב ה' לֹא עֵוֹן? בְּזִמְנֵן שְׂאִין
בְּרוּחוֹ רַמְיָהּ.

בַּא רְאָה, מִשָּׁה נִתְקַן יוֹתֵר מִהֶאֱבֹת,
מִשׁוּם שְׁדַבֵּר עִמּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִדְּרַגָּה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה מִכְּלָם, וּמִשָּׁה
מִפְּנִים בֵּית הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הָיָה, וְעַל זֶה
כְּתוּב וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא שְׁבַתָּא דְכֻלָּא, וְלִקְחִיתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי ^(דף כ"ה ע"א) לָכֶם לְאֱלֹהִים, וְאָמַר לִיה לְבַתָּר. אָמַר לִיה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא, לִית לְהוּ שְׁבַתָּא אֶלָּא יִצְיָאָה. דְּחֻשְׁבִּי דְלָא יִפְקוֹן מֵעֲבֻדוֹתֵיהוֹן לְעֵלְמִין, בְּגִין דְּהוּ חֲמָאן תַּמָּן דְּכָל אֲסִירֵי דְהוּ בִּינֵיִיהוּ מְקַשְׁרוּ לֹון בְּקַשְׁרָא דְחֻרְשֵׁי, וְלָא יִכְלִין לְנַפְקָא מִבִּינֵיִיהוּ לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ, מַה דְּחָבִיב עָלֵיִיהוּ מִכְּלָא, אֶתְבְּשְׁרוּ בֵיה.

וְאִי תִימָא אַף עַל גַּב דְּנַפְקוּ, הָא דִּילְמָא יִזְלוּן ^(חִילֵיהוֹן) בְּתַרְיֵיהוּ לְאַבְאָשָׁא לֹון, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֻדָּתָם. וְאִי תִימָא הָא יִפְקוֹן וַיִּשְׁתַּזְבֹּן, וְלָא יְהִי לֹון פְּרִיקָא, תַּלְמוּד לֹומר וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם בְּזֹרֵעַ נְטוּיָה. וְאִי תִימָא לָא יִקְבְּלִם, הָא כְּתִיב וְלִקְחִיתִי. וְאִי תִימָא כְּשִׁיקְבְּלִם לָא יִבִּיֵאם לְאַרְצֵי,

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁהִי בִינֵיהֶם, קוֹשְׁרִים אוֹתָם בְּקַשְׁרֵי כְשׁוּף, וְלָא יְכוּלִים לְצַאת מִבִּינֵיהֶם לְעוֹלָמִים. וְלָכֵן הִתְבַּשְׁרוּ בְּמַה שְׁחָבִיב עֲלֵיהֶם מְכַל.

וְאִם תֹּאמַר, אַף עַל גַּב שְׁנִיצְאוּ, הָרִי אוּלֵי יִלְכוּ ^(חִילוּס) אַחֲרֵיהֶם לְהוֹיֵק לָהֶם – כְּתוּב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֻדָּתָם. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי יִצְאוּ וַיִּנְצְלוּ וְלָא תִהְיֶה לָהֶם נֶאֱלָה – תַּלְמוּד לֹומר וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם בְּזֹרֵעַ נְטוּיָה. וְאִם תֹּאמַר לָא יִקְבְּלִם – הָרִי

וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם, וְאַחַר כֵּךְ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם! אֶלָּא עֶקֶר שֶׁל הַכֹּל בְּרֵאשׁוּנָה שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַשֵּׁר לָהֶם בְּמִבְחָר שֶׁל הַכֹּל בְּרֵאשׁוּנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי הַמִּבְחָר שֶׁבְכָל וְלִקְחִיתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים, וְאָמַר אוֹתוֹ לְבִסוּף? אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן אֵין הַמִּבְחָר אֶלָּא הִצְיָאָה, שְׁחָשְׁבוּ שְׁלֵא יִצְאוּ מֵעֲבֻדוֹתָם לְעוֹלָמִים, מִשּׁוּם שְׁהִי רוּאִים שָׁם שְׁכָל הָאֲסִירִים

הָא כְּתִיב וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רעיא מהימנא

וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים
וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

פְּקוּדָא דָּא קְדָמָא דְכָל פְּקוּדִין. רֵאשִׁיתָא קְדָמָא
דְכָל פְּקוּדִין, לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּכֻלָּא. מָאי בְּכֻלָּא. לְמַנְדַּע דְאִית שְׁלִיטָא עֲלָאָה,
דְאִיתו רַבּוֹן עֲלֵמָא, וּבְרָא עֲלֵמִין פְּלָהוּ, שְׁמִיָּא
וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן. וְדָא אִיתוּ בְּכֻלָּא. וְסוּפָא
דְכֻלָּא בְּפִרְט, לְמַנְדַּע לִיה בְּפִרְט.

וּכְלָל וּפִרְט אִיתוּ רִישָׁא וְסוּפָא רְזָא דְכָר וְנוֹקְבָא
בְּחֻדָּא, וְאַשְׁתַּכַּח בְּר נָשׁ בְּהֵאי עֲלֵמָא,
דְאִתְעַסֵּק בְּכֻלָּל וּפִרְט, בְּר נָשׁ בְּהֵאי עֲלֵמָא אִיתוּ
כְּלָל וּפִרְט. תְּקוּנָא דְהֵאי עֲלֵמָא, אִיתוּ כְּלָל וּפִרְט.

לשון הקודש

את הקדוש ברוך הוא בכלל. מה זה
בכלל? לדעת שיש שליט עליון שהוא
רבון העולם, וברא אל כל העולמות,
שמים וארץ וכל חילותיהם. וזהו בכלל.

וסוף הכל בפרט, לדעת אותו בפרט.
ובכלל ופרט הוא ראש וסוף, סוד של זכר
ונקבה באחד, ונמצא אדם בעולם הזה
שמתעסק בכלל ופרט, אדם בעולם הזה

פתוב ולקחתי. ואם תאמר, בשניקבלם
לא יביאם לארץ - הרי פתוב והבאתי
אתכם וגו'.

רעיא מהימנא

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם
לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם וגו'.
מצוה זו ראשונה של כל המצוות.
ראשית ראשונה לכל המצוות - לדעת

בְּגִין כָּךְ, רֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא, לְמַנְדַּע דְאֵית שְׁלִיט וְדִין
עַל עֲלָמָא, וְאִהוּ רַבּוּן כָּל עֲלָמִין. וּבְרָא לִיה לְבַר
נָשׁ מֵעֶפְרָא, וְנָפַח בְּאִפּוּי נְשַׁמְתָּא דְחַיִּי, וְדָא אִיהוּ
בְּאוּרַח כְּלָל.

כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם, לָא הָווּ יַדְעֵי לִיה
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בִּיּוֹן דְאֵתָא מוֹשֶׁה
לְגַבְיֵיהוּ, פְּקוּדָא קְדַמָּאָה דָּא אֹלִיף לֹון, דְכְּתִיב,
וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם וְגו'.
וְאֶלְמָלֵא פְּקוּדָא דָּא, לָא הָווּ יִשְׂרָאֵל מֵהִימְנִין,
בְּכָל אֵינוֹן נִסִּין וְגַבּוּרִין דְעֶבֶד לֹון בְּמַצְרַיִם. בִּיּוֹן
דִּידְעוּ פְּקוּדָא דָּא בְּאוּרַח כְּלָל, אֶתְעֵבִידוּ לְהוֹן
נִסִּין וְגַבּוּרִין.

וּלְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין, דְקָא אֶשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל אֵינוֹן
פְּקוּדֵין דְאוּרֵייתָא, דְאֹלִיף לֹון מוֹשֶׁה, בִּין
אֵינוֹן דְמִתְנַהֲגֵי בְּאַרְעָא בִין אֵינוֹן דְמִתְנַהֲגֵי לְבַר

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שְׂבָא מוֹשֶׁה אֲלֵיהֶם, לְמַד אוֹתָם מַצְוֵה
רֵאשׁוּנָה זו, שְׂכַתוּב וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה'י
אֱלֹקֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם וְגו'. וְאֶלְמָלֵא
מַצְוֵה זו, לָא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֲמִינִים בְּכָל
אוֹתָם נִסִּים וְגַבּוּרוֹת שְׁעָשָׂה לְהֶם
בְּמַצְרַיִם. בִּיּוֹן שִׁידְעוּ מַצְוֵה זו בְּדַרְךְ כְּלָל,
נַעֲשׂוּ לְהֶם נִסִּים וְגַבּוּרוֹת.

וּלְסוּף אַרְבַּעִים שָׁנָה, שְׂכַשְׁהָ שְׁתַּדְּלוּ

הוּא כְּלָל וּפְרָט. תְּקוּן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה
הוּא כְּלָל וּפְרָט. מִשׁוּם כָּךְ, רֵאשִׁית הַכֹּל
– שְׁיִישׁ לְדַעַת שְׁיִישׁ שְׁלִיט וְדִין עַל הָעוֹלָם,
וְהוּא רַבּוּן כָּל הָעוֹלָמִים, וּבְרָא אֶת הָאָדָם
מִן הָעֶפְרָא, וְנָפַח בְּאִפּוּי נְשַׁמְתַּת חַיִּים, וְזֵהוּ
בְּדַרְךְ כְּלָל.

כְּשִׁנְיָאָו יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם לָא הָיוּ
מִפְרִיִם אֶת הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. בִּיּוֹן

מֵאַרְעָא, כִּדִּין אֹלִיף לֹון פְּאוּרַח פְּרֻט, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (דברים ד') וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וַהֲשִׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ,
 הַיּוֹם דִּיִּיקָא, מַה דְּלָא הָוֵה רִשׁוּ מִקְדָּמַת דְּנָא. פִּי
 יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאוּרַח פְּרֻט, פְּמִלָּה דָּא, פְּמַה
 רִזִּין וְסִתְרִין אִית פָּה. וְדָא, וְהַהוּא דְּקַדְמוּתָא, פְּלָא
 מְלָה חָדָא, דָּא בְּכָלֵל, וְדָא בְּפֻרְט.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (משלי א') יִרְאֵת יי' רֵאשִׁית
 דְּעַת. תִּירוּצָא, דָּא בְּאוּרַח פְּרֻט, לְמַנְדַּע מָאן
 אִיהוּ יִרְאֵת יי'. וְאִפּי עַל גַּב דְּאִית לִיה לְבַר נֶשׁ
 לְדַחֲלָא מִנִּיה, עַד לָא יִנְדַּע, אֲבָל הֵכָא כְּתִיב
 רֵאשִׁית דְּעַת, לְמַנְדַּע לִיה דְּהָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא,
 לְמַנְדַּע לִיה בְּאוּרַח פְּרֻט.

כְּגִין כְּדִ, פְּקוּדָא קְדָמָאָה לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּכָלֵל וּפְרֻט, בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא.

לשון הקודש

בְּכָלֵל וְזֶה בְּפֻרְט.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כְּתוּב (משלי א') יִרְאֵת ה' רֵאשִׁית דְּעַת - הַתְּרוּץ, זֶה בְּדִרְדֵּי פְּרֻט
 לְדַעַת מִי הוּא יִרְאֵת ה'. וְאִפּי עַל גַּב שְׁנַיִשׁ
 לְאָדָם לִירָא מִמֶּנּוּ עַד שְׁלָא יִדַּע, אֲבָל
 כָּאן כְּתוּב רֵאשִׁית דְּעַת, לְדַעַת אוֹתוּ
 שְׁהַרִי הוּא רֵאשִׁית, לְדַעַת אוֹתוּ בְּדִרְדֵּי
 פְּרֻט.

לְכַן מַצְנָה רֵאשׁוּנָה לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ

בְּכָל אוֹתָן מַצְוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא
 אוֹתָם מִשָּׁה, בֵּין אוֹתָן שְׁנוּהֲגוֹת בְּאַרְצֵי
 וּבֵין אוֹתָן שְׁנוּהֲגוֹת בְּחוּצֵי לְאָרְצֵי, אִזּוּ לְמַד
 אוֹתָם בְּדִרְדֵּי פְּרֻט. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים ד')
 וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וַהֲשִׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ. הַיּוֹם
 דְּוָקָא, מַה שְׁלָא הָוֵה רִשׁוּת מִקְדָּם לְכַן.
 פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים - זֶה בְּדִרְדֵּי פְּרֻט.
 בְּדָבָר זֶה פְּמַה סוּדוֹת וְסִתְרִים יֵשׁ בּוֹ, וְזֶה
 וְאוֹתוֹ שֶׁפִּהֲתַחֲלָה הַכֹּל דְּבָר אַחֵר, זֶה

וְרָזָא דָּא (ישעיה מ"ד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן. אֲנִי
 רֵאשׁוֹן בְּכָלֵל, וְאֲנִי אַחֲרוֹן בְּפֶרֶט. וְכֹלֵא בְּכָלֵלֵא
 חָדָא, וְרָזָא חָדָא. כִּיּוֹן דִּינִדְעָ דָּא בְּכָלֵל, יִשְׁלִים כָּל
 שְׂיִיפּוּי. וּמֵאן אֵינּוֹן. מְאֵתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים
 פְּקוּדִין, דִּיאֵינוֹן מְאֵתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים שְׂיִיפִין
 דְּבֵר נָשׁ. כִּיּוֹן דִּיאֲשֵׁתְלִים בְּהוּ עַל הָאִי בְּכָלֵל, כְּדִין
 יְנַדְעָ בְּאוּרַח פֶּרֶט, דְּדָא אִיהוּ אֲסוּוֹתָא לְכֹלְהוּ.
 וְיְנַדְעָ כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, דְּמִתְחַבְּרָן לְמִיּהֵב אֲסוּוֹתָא
 לְכָל שְׂיִיפִין.

וְאִי תִימָא, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, חֵיד יְהִיבִין אֲסוּוֹתָא
 לְכָל שְׂיִיפִין. וְדָאִי חָכִי הוּא עֵילָא וְתָתָא,
 שְׁתָּא וְיוֹמֵי דִילִיָּה, יְהִיבִין אֲסוּוֹתָא לְכָל שְׂיִיפִין
 עֵילָא וְתָתָא, (בְּזִמְנָא) דְּשְׂיִיפִין אֲרִיקוּ בְּרַבָּאן לְיוֹמֵי
 שְׁתָּא כְּדִין אֲסוּוֹתָא וְחֵיזִין תְּלִיזִין עַלְוֹן מְלַעֵילָא.

לשון הקודש

שְׁנָה הוּא רְפוּאָה לְכֹלֵם, וְיַדְעָ אֵת כָּל
 יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׂמֵתֲחַבְּרִים לְתַת רְפוּאָה
 לְכָל הָאִיבְרִים.

וְאִם תֹּאמַר, כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה אֵיךְ נוֹתְנִים
 רְפוּאָה לְכָל הָאִיבְרִים? וְדָאִי כֶּן הוּא
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. הַשָּׁנָה וְהַיָּמִים שְׁלָה
 נוֹתְנִים רְפוּאָה לְכָל הָאִיבְרִים, לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה, (בְּזִמְנָא) שְׁהָאִיבְרִים מְרִיקִים בְּרִכּוֹת
 לְיְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאִזּוּ רְפוּאָה וְחֵיִים תְּלוּזִים

כְּרוּךְ הוּא בְּכָלֵל וּפֶרֶט, בְּהִתְחַלְתָּה וּבִסוּף,
 וְסוּד זֶה - (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי
 אַחֲרוֹן. אֲנִי רֵאשׁוֹן בְּכָלֵל, וְאֲנִי אַחֲרוֹן
 בְּפֶרֶט. וְהַכֹּל בְּכָלֵל אֶחָד וְסוּד אֶחָד. כִּיּוֹן
 שְׂיַדְעָ אֵת זֶה בְּכָלֵל, יִשְׁלִים אֵת כָּל
 אִיבְרִיו, וּמִי הֵם? מְאֵתִים אַרְבָּעִים
 וּשְׂמוֹנָה מְצוּוֹת, שְׁהֵם מְאֵתִים אַרְבָּעִים
 וּשְׂמוֹנָה אִיבְרֵי הָאָדָם. כִּיּוֹן שְׁהִשְׁתַּלֵּם
 בְּהֵם עַל זֶה בְּכָלֵל, אִזּוּ יַדְעָ כְּדִין פֶּרֶט,

וְאֶת־מַלְאִיִן מִכָּל־א. מָאן גָּרִים לֹון. יוֹמֵי שֵׁתָא.

אוּרְחָה הָכִי נָמִי לְתַתָּא, כִּד בַּר נָשׁ יִשְׁלִים גּוֹפִיָּה
בְּאֵינוּן פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא לִית לָךְ כָּל יוֹמָא
דְּלֹא אֶתְיָא לְאַתְּבָרְכָא מֵיָה, וְכִד אֵינוּן אֶתְבָּרְכָאן
מֵיָה, כִּדִּין חֵיִן וְאַסּוּתָא תְּלִיִן עָלֵיהּ מְלַעֲיָלָא.
מָאן גָּרִים לִיָּה. אֵינוּן יוֹמֵי שֵׁתָא. יוֹמֵי שֵׁתָא, כְּמָה
דְּאַתְּבָרְכָאן מְלַעֲיָלָא מְרֹזָא (דף כ"ה ע"ב) דְּאַדָּם. הָכִי נָמִי
אַתְּבָרְכָאן מִתַּתָּא מְרֹזָא דְּאַדָּם.

זַכָּאִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עָלְמָא, בְּאֵלִין פְּקוּדֵין
דְּאוּרֵייתָא, דְּאַקְרוּן אָדָם, דְּכַתִּיב, (יחזקאל ל"ד)
אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזֻלוֹת לֹא אַקְרוּן אָדָם. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל אַקְרִי אָדָם,
אִית לֹון לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאֵינוּן פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא,
לְמַהוּי כֹּלָא חַד, בְּרֹזָא דְּאַדָּם.

לשון הקודש

כָּד גַּם מִתְּבָרְכִים לְמַטָּה מִסוּד שֶׁל אָדָם.
אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּאוֹתָם
מַצּוֹת הַתּוֹרָה, שְׂגָקְרָאִים אָדָם, שְׂפַתּוֹב
(יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם,
וְאַמּוֹת הָעוֹלָם לֹא קְרוּיִים אָדָם. וּמִשּׁוּם
שִׂיִּשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ אָדָם, יֵשׁ לָהֶם לְהַשְׁתַּדֵּל
בְּאוֹתָן מַצּוֹת הַתּוֹרָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחַד
בְּסוּד שֶׁל אָדָם.

עֲלִינוּ מִלְּמַעְלָה וּמִתְּמַלְאִים מִהַכֹּל. מִי
גָרַם לָהֶם? יְמוֹת הַשָּׁנָה.
אַף כָּד גַּם לְמַטָּה, כְּשֶׁאָדָם יִשְׁלִים אֶת
גּוּפוֹ בְּאוֹתָן מַצּוֹת הַתּוֹרָה, אֵינן לָךְ כָּל
יוֹם שֶׁלֹא בָא לְהַתְּבַרֵךְ מִמֶּנּוּ, וּבְשֵׁהֶם
מִתְּבָרְכִים מִמֶּנּוּ, אִזּו חֵיִים וּרְפוּאָה
תְּלוּיִים עָלָיו מִלְּמַעְלָה. מִי גָרַם לוֹ? אוֹתָם
יְמוֹת הַשָּׁנָה. יְמוֹת הַשָּׁנָה, כְּמוֹ
שְׂמֵת־בְּרָכִים מִלְּמַעְלָה מִסוּד שֶׁל אָדָם,

כִּד יְהִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל
 טוֹרָא דְסִינַי, מַלְאָה קְדָמָאָה אִיהוּ אָנְכִי, אָנְכִי
 סְלָקָא לְרִזִּין (עֲלָמִין) סְגִיֵּאִין. וְהִכָּא אִיהוּ רָזָא דְפְקוּדָא
 קְדָמָאָה, לְמַנְדַּע לִיהּ בְּכֻלָּא. בְּגִין דְכִתְיִב אָנְכִי,
 הָא קָא רְמִיז, דְאִית אֱלֹהָא שְׁלִיטָא עֲלָאָה (דְאִיְהוּ)
 עַל עֲלָמָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (דְבָרִים ד') כִּי יִ' אֱלֹהֶיךָ
 אִשׁ אוֹכְלָה הוּא, פְּקוּדָא קְדָמָאָה בְּכֻלָּל. בְּפֻרְט:
 בְּגִין דְכִתְיִב, ה' אֱלֹהֶיךָ דָּא פֻרְט, וְדָא כָּלֵל וּפְרֻט,
 פְּקוּדָא קְדָמָאָה, דְאֵצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא,
 כְּמָה דְאוּקִימְנָא. (ע"כ רעיא מהימנא).

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל
 מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. (שְׁמוֹת ו') מָאִי מִקּוֹצֵר
 רוּחַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְלֹא הָווּ נְפִישֵׁי, וְלֹא הָווּ
 לְקִיטֵי רוּחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִקּוֹצֵר רוּחַ: דְעַד
 לָא נָפַק יוֹבְלָא, לְמִיחָב לֹון נְפִישׁוּ. וְרוּחַ בִּתְרָאָה,

לשון הקודש

בְּפֻרְט, מְשׁוּם שְׁכֵתוּב (בראשית כא) ה'
 אֱלֹהֶיךָ. זֶה פֻרְט, וְזֶה כָּלֵל וּפְרֻט, מַצְוָה
 ראשונה, שְׁצֻרִיךְ לְדַעַת בְּרֵאשׁ וּבְסוּפָא
 כְּפִי שְׁבַאֲרָנוּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
 שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. מַה זֶה מִקּוֹצֵר
 רוּחַ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹא הָיוּ נְחִים
 וְלֹא הָיוּ אוֹסְפִים לְתוֹכֶם רוּחַ. אָמַר רַבִּי

כְּשֶׁנִּתְּנָן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹרָה
 לְיִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי, דְבַר ראשון הוּא
 אָנְכִי. אָנְכִי עוֹלָה לְסוּדוֹת (ועולמות) רַבִּים,
 וְכָאן הוּא סוּד שֶׁל מַצְוָה ראשונה לְהַבִּיר
 אוֹתוֹ בְּכֻלָּל. מְשׁוּם שְׁכֵתוּב אָנְכִי, הָרִי
 רוֹמֵז שֵׁישׁ אֵלּוּהַ שְׁלִיט עֲלִיּוֹן (שְׁהוּא) עַל
 הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אִשׁ
 אֹכְלָה הוּא, מַצְוָה ראשונה בְּכֻלָּל.

עַד לֹא שִׁלְטָא לְמַעְבַּד נִימוּסֵי, וְכִדִּין הָוָה עָאקוּ
 דְרוּחָא. מָאן אִיהוּ רוּחַ בְּתִרְעָה דְקֵאמְרֵן. (נ"א דְעַד לֹא
 יָהֵב לִיהּ יוֹבְלָא בְרַבְּהָ עַל הָאִי רוּחָא לְאַתְקִימָא נְפֶשׁ תְּתַמָּא וְלֹא שִׁלְטָא הָאִי רוּחַ עַל
 נְפֶשׁ אֲלֵא כִד אַתְבְּרָא מִיּוֹבְלָא כִדִּין יְהֵא רוּחָא וּמָאן אִיהוּ רוּחַ, דָּא יַעֲקֹב, דְכְּתִיב
 וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב וְגו').

תָּא חַוִּי, כְּתִיב (שמות ו') הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ
 אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פִרְעָה וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם,
 מָאִי וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם. וְהֵא בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב (שמות
 ד') לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגו' כִּי כְּבַד פֶּה וְכְבַד
 לְשׁוֹן אָנֹכִי, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה אוֹתִיב לִיהּ,
 (שמות ד') מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם וְגו', וְהוּא אָמַר (שמות ד')
 וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, סְלִקָא דַּעְתְּךָ דְלֹא הָוָה בְּנִי,
 וְהִשְׁתָּא אָמַר וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, אִי הָכִי, אֵן הוּא
 מְלָה דְאַבְטַח לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא.

לשון הקודש

שְׁמַעוֹן, מְקַצֵּר רוּחַ – שְׁעֵדִין לֹא יֵצֵא יוֹבֵל
 לְתַת לְהֵם מְנוּחָה. וְרוּחַ אַחְרוּנָה עֵדִין לֹא
 שִׁלְטָה לְעִשׂוֹת מְנַהֲגֵם, וְאִזּוּ הָיוּ בְּצִרּוֹת
 שֶׁל רוּחַ, מוֹעֵקָה שֶׁל רוּחַ. מִיְהוּ? רוּחַ
 אַחְרוּנָה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרֵנוּ. (שְׁעַד שְׁלֹא נָתַן הַיּוֹבֵל
 בְּרַבְּהָ עַל הָרוּחַ הַזֶּה לְהַתְקִים הַנְּפֶשׁ הַתְּחִינּוּנָה, וְלֹא שׁוֹלֵט הָרוּחַ
 הַזֶּה עַל הַנְּפֶשׁ אֲלֵא פֶּאֶשֶׁר מִתְּבַרְכַת מִהַיּוֹבֵל, אוֹ תְּהִיָּה רוּחַ. וְמִי
 הֵיא הָרוּחַ הַזֶּה? יַעֲקֹב, שְׁכֵנוֹב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב וְגו').
 בַּא רְאֵה, כְּתוּב הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
 שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פִרְעָה וְאֲנִי עֶרְל

שְׁפָתַיִם. מַה זֶה וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, וְתִרִי
 בְּתַחֲלָה כְּתוּב לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגו'
 כִּי כְּבַד פֶּה וְכְבַד לְשׁוֹן אָנֹכִי, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הִזְהָ מְשִׁיב לוֹ, מִי שָׁם פֶּה
 לְאָדָם וְכוּ', וְהוּא אָמַר וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם
 פִּיךָ, הַתְּעַלָּה עַל דַּעְתְּךָ שְׁלֹא הִזְהָ כְּדָ?
 וְעַתָּה אֹמַר וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, אִם כְּדָ,
 אִיפֹה תְּדַבֵּר שְׁתַּבְּטִית לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה?

אֵלֶּא רָזָא אִיהוּ, מִשָּׁה קָלָא, וְדַבּוּר דְּאִיהוּ מְלָה
 דִּילִיָּה, הָזָה בְּגִלּוּתָא, וַתְּהוּ אִיהוּ אָטִים
 לְפָרְשָׁא מְלִין, וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאִיךְ יִשְׁמַעְנִי פְּרַעַת,
 בְּעוּד דְּמְלָה דִּילִי אִיהוּ בְּגִלּוּתָא דִּילִיָּה, דְּהָא לִית
 לִי מְלָה. הָא אֲנָא קָלָא מְלָה גְרַע, דְּאִיהוּ בְּגִלּוּתָא,
 וְעַל דָּא, שְׁתַּף קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲרֹן בְּחַדִּיָּה.

תָּא חַזִּי, כָּל זְמַנָּא דְּדַבּוּר הָזָה בְּגִלּוּתָא, קָלָא
 אֶסְתַּלַּק מִנִּיהּ, וּמְלָה הָזָה אָטִים בְּלֹא קוּל,
 כַּד אָתָּא מִשָּׁה, אָתָּא קוּל. וּמִשָּׁה הָזָה קוּל בְּלֹא
 מְלָה, בְּגִין דְּהָזָה בְּגִלּוּתָא, וְכָל זְמַנָּא דְּדַבּוּר הָזָה
 בְּגִלּוּתָא, מִשָּׁה אָזִיל קָלָא בְּלֹא דַבּוּר, וְהָכִי אָזִיל
 עַד דְּקָרִיבּוּ לְטוּרָא דְּסִינֵי, וְאַתִּיחִיבַת אוּרִיָּתָא,
 וּבְתַחֲוֹא זְמַנָּא, אֶתְחַפֵּר קָלָא בְּדַבּוּר, וּכְדִין מְלָה
 מְלִיל, הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (שמות כ') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת
 כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְדִין, מִשָּׁה אֶשְׁתַּכַּח שְׁלִים

לשון הקודש

הקול הסתלק ממנו, והדבור היה אטום
 בלי קול. כשכא משה בא הקול, ומשה
 היה קול בלי דבור, משום שהיה בגלות,
 וכל זמן שהדבור היה בגלות, משה הלך
 בקול בלי דבור, וכך הלך עד שקרבו
 לחר סיני ונתנה תורה, וכאז היה זמן
 התחבר קול בדבור, ואז הדבר דבר, והו
 שכתוב וידבר אלהים את כל הדברים

אלא סוד הוא. משה הוא קול, והדבור
 שהוא הדבור שלו היה בגלות, והוא היה
 אטום מלפרש דברים, ומשום כך אמר
 ואיך ישמעני פרעה, בעוד שהדבר שלי
 הוא בגלות שלו, שהרי אין לי דבר.
 הריני קול דבר גרוע, שהיא בגלות, ולכן
 שתף הקדוש ברוך הוא עמו את אהרן.
 בא ראה, כל זמן שהדבור היה בגלות,

בְּמִלָּה בְּדָקָא יֵאוֹת, קוֹל וְדַבּוּר בְּתַדָּא בְּשְׁלִימוֹ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אֶתְרַעִים, דְּמִלָּה גִרַע מִנִּיה, בַּר
 תְּהוּא זְמַנָּא דְּמִלִּילַת לְאַתְרַעְמָא עֲלוּי,
 בְּזְמַנָּא דְּכִתִּיב, (שמות ו') וּמָאזּ בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה לְדַבֵּר
 בְּשִׁמְךָ, מִיד (שמות ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא
 חַזִּי דְּהָכִי הוּא דְּשָׂרָא מְלָה לְמַלְלָא וּפְסֵק לָהּ, בְּגִין
 דְּעַד לָא מָטָא זְמַנָּא דְּכִתִּיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'.
 וּפְסֵק וְאֲשָׁלִים קָלָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדַבּוּר הָזֶה בְּגִלּוּתָא, וְלֹא מָטָא זְמַנָּא
 לְמַלְלָא. (וְתָא חַזִּי)

בְּגִינֵי כֵּךְ, מֹשֶׁה לָּא הָזֶה שְׁלִים מְלָה בְּקַדְמִיתָא,
 (דְּהָכִי אֶתְחַזִּי) דְּאִיהוּ קוֹל, וְאֶתִי בְּגִין דְּבּוּר,
 לְאַפְקָא לִיה מִן גְּלוּתָא. פִּינּוּ דְּנִפְק מִן גְּלוּתָא,
 וְאֶתְחַבְּרוּ קוֹל וְדַבּוּר בְּתַדָּא בְּטוּרָא דְּסִינֵי,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַגִּיעַ זְמַן שְׁכִתּוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'.
 וּפְסֵק וְהַשְּׁלִים הַקּוֹל. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו אֲנִי ה'. מִשּׁוּם שֶׁהַדַּבּוּר הָזֶה בְּגִלּוּת
 וְלֹא הַגִּיעַ זְמַן לְדַבֵּר. (וּבֹא רְאִיח)

מִשּׁוּם כֵּךְ מֹשֶׁה לֹא הָיָה שְׁלֵם בְּדַבְּר
 בְּתַחֲלָה, וְשִׁבְרָה נִרְאָה. שְׁהוּא קוֹל, וּבֹא
 בְּשִׁבְלֵי דְּבּוּר לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִן הַגְּלוּת.
 פִּינּוּ שְׁעִיבָא מִן הַגְּלוּת וְהִתְחַבְּרוּ קוֹל

הָאֵלֶּה. וְאִזּוּ מֹשֶׁה נִמְצָא שְׁלֵם בְּדַבְּר
 כְּרִאוּי, קוֹל וְדַבּוּר אֶחָד בְּשְׁלֵמוֹת.

וְעַל כֵּךְ מֹשֶׁה הִתְרַעַם, שֶׁהַדַּבּוּר נִגְרַע
 מִמֶּנּוּ, פִּרְט לְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁדְּבָרָה לְרַגְזוֹ
 עֲלוּי, בְּזְמַן שְׁכִתּוּב וּמָאזּ בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה
 לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, מִיד - וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל
 מֹשֶׁה. בֹּא רְאִה שְׁכָךְ הוּא, שֶׁהִתְחִיל דְּבַר
 לְדַבֵּר וּמִפְּסִיק אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁעַדִּין לֹא

אֶשְׁתָּלִים מֹשֶׁה וְאַתָּסִי, וְאַשְׁתַּכַּח כִּדִּין קוֹל וְדַבּוּר
בַּחֲדָא בְּשִׁלְיָמוּ.

תָּא חַזִּי, כָּל יוֹמִין דְּהִזְהוּ מֹשֶׁה בְּמַצְרַיִם, דְּבַעָא
לְאַפְקָא מַלְאָה מִן גְּלוּתָא, לָא מַלְיִל מַלְאָה,
דְּאִיתָּהּ דַּבּוּר. פִּינּוֹן דְּנַפְיָק מִן גְּלוּתָא, וְאַתְחַפֵּר קוֹל
בְּדַבּוּר, הֵהוּא מַלְאָה דְּאִיתָּהּ דַּבּוּר, אֲנַהֲיֵג וְדַבֵּר לוֹן
לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא מַלְיִל, עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי,
וּפְתַח בְּאֹרֵייתָא, דְּהָכִי אֶתְחַזִּי. וְאִי תִימָא, (שמות י"ג)
כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחַם הָעָם, לָא פְתִיב כִּי דַבֵּר,
אֵלָּא כִּי אָמַר, דְּאִיתָּהּ רְעוּתָא דְּלִפְּא בַּחֲשָׂאֵי, וְהָא
אוֹקִימָנָא. (דף כ"ו ע"א).

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. ר'
יְהוּדָה פְתַח, (שיר השירים ה') קָמְתִי אֲנִי לַפְתוּחַ
לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמֵק עֶבֶר וְגו'. קָמְתִי אֲנִי לַפְתוּחַ

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא דַבֵּר, עַד שְׁקָרְבוּ לְהַר
סִינַי וּפְתַח בַּתּוּרָה, שְׂפָדָא רְאוּי. וְאִם
תֹּאמַר, כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחַם הָעָם,
לָא כְּתוּב כִּי דַבֵּר, אֵלָּא כִּי אָמַר, שְׁהוּא
רְצוֹן הַלֵּב בַּחֲשָׂאֵי, וְהָרִי בְּאַרְגוֹ.

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
ה'. רַבִּי יְהוּדָה פְתַח, קָמְתִי אֲנִי לַפְתוּחַ
לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמֵק עֶבֶר וְגו'. קָמְתִי אֲנִי

וְדַבּוּר כְּאַחַד בְּהַר סִינַי, הַשְׁתַּלֵּם מֹשֶׁה
וְנִרְפָּא, וְנִמְצָא אִזּוּ קוֹל וְדַבּוּר כְּאַחַד
בְּשִׁלְמוֹת.

כֹּאֵה רְאֵה, כָּל הַיָּמִים שְׁהִיָּה מֹשֶׁה
בְּמַצְרַיִם שְׂרָעָה לְהוֹצִיא תְּדַבּוּר מִן
הַגְּלוּת, לָא דַבֵּר דְּכֵר שְׁהוּא דַּבּוּר. פִּינּוֹן
שְׂרָעָה מִן הַגְּלוּת וְהַתְּחַפֵּר קוֹל בְּדַבּוּר,
אוֹתוֹ דַּבֵּר שְׁהוּא דַּבּוּר הַנְּהִיג וְהוֹלִיךְ אֶת

לְדוּדֵי, דָּא קָלָא. תָּא חַוִּי, בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל כִּד אִיהִי
 בְּגִלוּתָא, קָלָא אִסְתְּלַק מִינָהּ, וּמְלָה אֲשַׁתְּכּוּד מִינָהּ,
 בְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים ל"ט) נְאֻלְמְתִי דוּמְיָהּ. וְאִי
 אֲתַעַר מִלְתָּא, מַה כְּתִיב, וְדוּדֵי חָמַק עָבַר, דְּהָא
 קָלָא אִסְתְּלַק מִינָהּ, וּפְסָקָא מְלָה. (בְּמָה דְאֵת אָמַר) וְעַל
 דָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שְׂרִיאַת לְמַלְלָא,
 וּפְסָק וְשִׁתִּיק. לְבַתָּר אֲשֵׁלִים קָלָא וְאָמַר וַיֹּאמֶר
 אֱלֹוֹ אֲנִי ה'.

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּיַעֲקֹב
 תּוֹסַפֶּת וְא"ו, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְאֲבָהֵן, בְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב,
 בְּיַעֲקֹב תּוֹסַפֶּת וְא"ו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, הָא
 כְּתִיב (בראשית כ"ח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱבִיךָ וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק, הָא בְּיִצְחָק תּוֹסַפֶּת וְא"ו.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

וְאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אֲנִי ה'.
 וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב.
 בְּיַעֲקֹב תּוֹסַפֶּת וְא"ו, שְׁהוּא בְּחִיר
 הָאֲבוֹת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. בְּיַעֲקֹב תּוֹסַפֶּת
 וְא"ו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן, הָרִי כְּתוּב
 אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק.
 הָרִי בְּיִצְחָק תּוֹסַפֶּת וְא"ו?

לְפַתַח לְדוּדֵי – זֶה קוּל. בֵּא רָאָה, בְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁהִיא בְּגִלוּת, קוּל מִסְתְּלַק
 מִמְּנָה, וְהַדְּבֹר נִשְׁתַּתַּק מִמְּנָה, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר נְאֻלְמְתִי דוּמְיָהּ. וְאִם מִתְּעוּרַר
 דְּבַר, מַה כְּתוּב? וְדוּדֵי חָמַק עָבַר, שְׁהִרִי
 קוּל הַסְתְּלַק מִמְּנָה וּנְפִסַּק הַדְּבֹר, וְעַל זֶה
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. הַתְּחִילָה לְדַבֵּר,
 וְהַפְּסִיקָה וְשִׁתְּקָה. אַחַר כֵּן הַשְּׁלִים הַקּוּל

אָמַר לִיהּ, שְׁפִיר הָוּה, בְּגִין דִּיעֲקֹב הָוּה קַיִים,
וְאִכְלִיל לִיהּ לִיעֲקֹב בְּיַצְחָק, (דְּהוּה מִית)
דְּאִתְחַשְׁבוּ עֵינָיו, וְהָוּה כְּמַת, דְּהָא בְּעוּד דְּבַר נָשׁ
אִיהוּ קַיִים בְּהַאי עֲלָמָא, לָא אֲדַכֵּר עֲלוּי שְׁמָא
קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אִכְלִיל לִיהּ בְּיַצְחָק. הַשְׁתָּא דְּמִית
יַעֲקֹב, אַתָּא מְלַח בְּאַתְרֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאָרָא
אֶל אַבְרָהָם אֶל יַצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּתוֹסַפֶּת ו'.

בְּאֵל שַׁדַּי: אֶתְחַזֵּינָא לְהוּ, מִגּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא דְּלֵא
נְהָרָא. וְלֵא אֶתְחַזֵּינָא מִגּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא
דְּנְהָרָא. וְאִי תִימָא דְּהָא אֲשַׁתְּמָשׁוּ בְּנוֹקְבָא בְּלַחֲוֹד
וְלֵא יִתִּיר. תָּא חַזֵּי, דְּלֵא אֶתְפְּרָשָׁן לְעֲלָמִין, הָדָא
הוּא דְכְתִיב וְגַם הִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם, דְּהָא
בְּרִית אֶתְחַבֵּר עִמָּה.

מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵית לִיהּ לְבַר נָשׁ לְמִילָתָה,

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

בְּאֵל שַׁדַּי - נִרְאִיתִי לָהֶם מִתּוֹךְ
אֲסַפְקִלְרִיָּה שְׁלֵא מְאִירָה, וְלֵא נִרְאִיתִי
מִתּוֹךְ אֲסַפְקִלְרִיָּה הַמְּאִירָה. וְאִם תֵּאמַר
שְׁהַרֵּי הַשְׁתַּמְשׁוּ בְּנִקְבָה לְבַד וְלֵא יוֹתֵר
- בֵּא רְאֵה שְׂאֵינָם נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וְגַם הִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם,
שְׁהַרֵּי הַבְּרִית הַתְּחַבְּרָה עִמָּה.
מִתְקוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ לְאָדָם לְלַמֵּד,

אָמַר לוֹ, יִפְהּ הָיָה, מִשׁוּם שְׁיַעֲקֹב הָיָה
קַיִם, וְהִכְלִיל אֶת יַעֲקֹב בְּיַצְחָק, וְשִׁהִיחַ מִתּוֹ
שְׁחַשְׁבוּ עֵינָיו וְהָיָה כְּמַת, שְׁהַרֵּי בְּעוּד
הָאָדָם קַיִם בְּעוֹלָם הָזֶה, לֵא נִזְכָּר עֲלוּי
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, וְעַל בֵּן הַכְּלִיל אוֹתוֹ
בְּיַצְחָק. עַכְשָׁו שְׁמַת יַעֲקֹב, בָּא הַדְּבַר
לְמִקּוּמוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם
אֶל יַצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּתוֹסַפֶּת ו'.

דְּהָא אִיתּוּ קְאָמַר דְּלֹא פְּרִישׁ לֹון, דְּכְתִיב בְּאֵל שְׂדֵי, וּכְתִיב וְגַם הַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם, בְּגִין לְקִיּוּמָא קִיּוּמָא בְּיַחְדָּא חַד, וְגַם הַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם וְגו'. הָא אֲתַמַּר, מָאן דְּזִכִּי לְבְרִית, יָרִית לְאַרְעָא.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ שְׂכִיחֵי יוֹמָא חַד קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב י"ט) גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְרְעוּן שְׂדֵינָן. שְׂדֵינָן כְּתִיב. גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מָאן חֶרֶב. דָּא (ויקרא כ"ו) חֶרֶב נוֹקְמַת נָקַם בְּרִית, דְּהָא הָאֵי חֶרֶב קָאִים לְאַסְתַּכְּלָא מָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, דְּכָל מָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, נוֹקְמָא דְּנִקְמִין מֵיְהִי, הָאֵי חֶרֶב הוּא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב י"ט) כִּי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית,

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

לְמַעַן תִּדְרְעוּן שְׂדֵינָן. שְׂדֵינָן כְּתוּב. גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, אִיזוּ חֶרֶב? זוּ (ויקרא כו) חֶרֶב נִקְמַת נָקַם בְּרִית, שְׂהַרִי חֶרֶב זוּ עוֹמְדַת לְהַסְתַּכְּלָא עַל מֵי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית. שְׂכָל מֵי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית, הַנִּקְמָה שְׁנוֹקְמִים מִמֶּנּוּ זוּ הַחֶרֶב הוּוּ.

זְהוּ שְׂכַתוּב כִּי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁמֵי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית,

שְׂהַרִי הוּא אָמַר שְׂלֹא נוֹדַע לָהֶם, שְׂכַתוּב בְּאֵל שְׂדֵי, וּכְתוּב וְגַם הַקִּמַּתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם, כְּדֵי לְקַיֵּם הַבְּרִית בְּיַחְדוּד אַחַד, וְגַם הַקִּמַּתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם וְגו'. הַרִי נְאֻמַּר, מֵי שְׂזוּכָה לְבְרִית יוֹרֵשׁ אֶת הָאָרֶץ.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ מְצוּיִים יוֹם אַחַד לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב

פְּרִישׁ תִּיאוּכְתָא, וְלֹא נָטִיל מָאן דְּנָטִיל, וְלֹא יְהִיב
 לְאַתְרִיה, דְּהָא לָא אֶתְעַר לְגַבִּיה אֶתְרִיה. וְכָל מָאן
 דְּנָטִיר לִיה לְהֵא בְרִית, אִיהוּ גָרִים לְאַתְעָרָא לְהֵא
 בְרִית לְאַתְרִיה. וְאַתְבְּרָאן עֲלָאין וְתַתָּאין.

מָאן אֶתְעַר הֵא בְרִית לְאַתְרִיה. פִּד אֲשֶׁתְּכַחו
 זְכָאין בְּעֲלָמָא. מִנָּא לָן, מִהֲכָא, דְּכַתִּיב,
 (שמות ו') וְגַם הִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לְתֵת לָהֶם
 אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם. מָאן מְגֻרֵיהֶם.
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב. בְּגִין דְּאִיהוּ
 אֶתְר, דְּאֲשַׁדִּי מְגוּר בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא גּוּרוּ לָכֶם
 מִפְּנֵי חֶרֶב.

אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ, מִיּוֹמָא דְּאַתְקָרִיבוּ לְגַבִּי קְדָשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא, דְּחִילוּ בָּהּ דְּחִילוּ, וְדְחִילוּ (נ"א
 וְדְחִילוּ דְחִילוּ) עֲלָאָה בָּהּ לְמִיטְר פְּקוּדוּי. דְּאִי בְּהֵא

לשון הקודש

מכאן, שכתוב וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם. מה זה מגריהם? כמו שנאמר גורו לכם מפני חרב, משום שהוא מקום שמטיל מגור בעולם, ועל זה גורו לכם מפני חרב.

אשר גרו בה, מיום שהתקרבו לקדוש-ברוך-הוא פחדו בה פחד,

מפריד את התשוקה, ולא נוטל מי שנוטל, ולא נותן למקומו, שהרי לא התעורר אל מקומו. וכל מי ששומר את הברית הזו, הוא גורם להתעוררות של ברית זו למקומה, ומתברכים עליונים ותחתונים.

מי מעורר ברית זו למקומה? כשנמצאים צדיקים בעולם. מנין לנו?